

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

29.07.2019 № 16-2209

На № _____ від _____

Верховна Рада України

Щодо результатів аудиту

На засіданні Рахункової палати 09.07.2019 розглянуто та затверджено Звіт про результати аудиту ефективності планування та результативності контролю за повнотою нарахування і своєчасністю надходжень єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України і за підсумками обговорення прийнято рішення (копії додаються).

Відповідно до частини першої статті 37 Закону України "Про Рахункову палату" інформуємо.

За результатами аудиту встановлено, що протягом 2017–2018 років і I кварталі 2019 року в Україні не забезпечено створення ефективної системи справляння єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України (далі – єдиний збір) з транспортних засобів, що перетинали державний кордон України (ввезення, транзит).

Як наслідок, надходження до Державного бюджету України від використання суб'єктами, які перетинали державний кордон України, транспортної інфраструктури України були незначними і не становили вагомої компенсації витрат державного бюджету на відновлення автомобільних доріг України. Так, 2017 році до держбюджету надійшло **431 млн грн** єдиного збору, 2018 – **919 млн грн**, у I кварталі 2019 року – **195 млн гривень**. Збільшення надходжень у 2018 році пов'язане, в першу чергу, із підвищенням у два рази ставок єдиного збору. Однак його питома вага в доходах держбюджету навіть після такого підвищення була незначною і становила **близько 0,1 відсотка**.

У зв'язку з незабезпеченням Кабінетом Міністрів України, Мінфіном, ДФС вжиття вичерпних заходів, спрямованих на реалізацію рекомендацій Рахункової палати, проблеми адміністрування єдиного збору, виявлені попереднім контрольним заходом Рахункової палати, мали місце в 2017–2018 роках і I кварталі 2019 року.

Зокрема, Урядом не розроблено законопроекту щодо справляння єдиного збору у формі двох платежів: за здійснення у пунктах пропуску (пунктах контролю) заходів офіційного контролю та за проїзд автомобільними дорогами України, з урахуванням міжнародної практики справляння платежів, аналогічних єдиному збору. Не забезпечено здійснення контролю у частині

відповідності ставок єдиного збору фактичним витратам на здійснення усіх видів контролю вантажів і транспортних засобів.

Аудитом встановлено, що ДФС не створено ефективної системи контролю за справлянням єдиного збору та виконанням планових завдань надходження його до держбюджету, зокрема:

– у 2018 році виконання планових показників надходжень єдиного збору забезпечено на рівні 92,5 відс., у I кварталі 2019 року – 77,5 відсотка;

– не здійснювався належний облік бази для справляння єдиного збору. Недосконалість програмного забезпечення Автоматизованої системи митного оформлення "Інспектор" не дає можливості здійснити деталізований облік транспортних засобів, які перетнули державний кордон України, облік даних одометрів вантажних автомобілів (автобусів), фіксацію пунктів відправлення і прибуття транспортних засобів, неможлива також і систематизація цієї інформації;

– не забезпечено проведення належного вагового та габаритного контролю транспортних засобів, через відсутність відповідного обладнання. Лише 12 пунктів пропуску для автомобільного сполучення із 74 діючих обладнано габаритно-ваговими комплексами;

– не впроваджено в повному обсязі взаємодію з відповідними контролюючими органами за принципом "єдиного вікна" із застосуванням інформаційно-телекомунікаційної системи органів доходів і зборів. Водночас аудит засвідчив, що запроваджений механізм "єдиного вікна", спростивши процедури перетину державного кордону України, суттєво не вплинув на зниження витрат часу на проходження митного контролю, а в деяких митницях ДФС навпаки цей час збільшився;

– не створено ефективної системи контролю за переміщенням транспортних засобів та вантажів, що перетнули державний кордон України в митному режимі транзиту, а отже існують ризики втрат державного бюджету від недонадходження ввізного мита, податку на додану вартість та акцизного податку;

– не проводилися документальні перевірки перевізників-резидентів з питань своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати єдиного збору;

– відсутній належний обмін даними щодо транспортних засобів і товарів, що перетнули державний кордон України, з Публічним акціонерним товариством "Українська залізниця" та Державною службою України з безпеки на транспорті. За інформацію ДФС, за період, що досліджувався, залізничних вагонів, які в'їхали в Україну, на 646,7 тис. менше, ніж за даними ПАТ "Укрзалізниця", а отже існують ризики неповного справляння єдиного збору;

– митницями ДФС не забезпечено належного внутрішнього контролю за діяльністю митних постів в частині справляння єдиного збору.

Слід зазначити, що пропозиції Рахункової палати, надані у 2015 році за результатами попереднього контрольного заходу щодо вдосконалення системи справляння єдиного збору, знайшли своє відображення в трьох законопроектах, зареєстрованих у Верховній Раді України, проте на цей час з них прийнято лише один – Закон України від 07.12.2017 № 2245 "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році", яким збільшено в два рази ставки єдиного збору.

Разом з тим проект Закону України "Про створення конкурентних умов в оподаткуванні та стимулювання економічної діяльності в Україні" (реєстраційний № 3630 від 11.12.2015), яким, зокрема, передбачалося викласти Податковий кодекс України в новій редакції, згідно з якою **єдиний збір віднесено до загальнодержавних податків і зборів**, відкликано Кабінетом Міністрів України 14.04.2016. Внаслідок законодавчої неврегульованості питання віднесення єдиного збору до загальнодержавних податків і зборів або до митних платежів заходи податкового і митного контролю, передбачені Податковим і Митним кодексами України, під час справляння єдиного збору контролюючими органами не здійснюються.

На розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України" (реєстраційний № 4932 від 08.07.2016), яким, зокрема передбачено запровадження справляння єдиного збору з транспортних засобів вагою до 3,5 тонни, що зареєстровані за межами України. Цей законопроект включено до Порядку денного десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання.

Слід зазначити, що в більшості країн Європи плата за проїзд автотранспортом з іноземною реєстрацією автомобільними дорогами цих країн здійснюється окремо від плати за проведення контролів на пунктах пропуску через державний кордон шляхом продажу платних карток (віньєток).

Встановлено, що запровадження справляння єдиного збору з транспортних засобів масою до 3,5 тонни, що зареєстровані за межами України, за розрахунками, дасть можливість додатково залучити до державного бюджету **близько 2,4 млрд грн на рік**. При цьому впровадження сплати цього збору шляхом купівлі віньєток сприятиме спрощенню механізму його адміністрування, а також підвищить ефективність контролю за термінами перебування автомобілів, які перетнули державний кордон України в митних режимах тимчасового ввезення і транзиту.

Додаток: на 54 арк.

Голова

В. В. Пацкан